

میزان تاثیرگذاری بسیج در جامعه دربیانات مقام معظم رهبری

صباح محمدی

کارشناس ارشد علوم سیاسی، دبیر تاریخ و جانشین گردان بیت المقدس گردان حوزه مقاومت بسیج شهید مینایی مریوان.

نام نویسنده مسئول:

صباح محمدی

تاریخ دریافت: ۱۴۰۱/۱۰/۱۱

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۱/۱۲/۱۱

چکیده

بسیج به دلیل فراگیر و مردمی بودن و نقش حساس در تعاملات اجتماعی، سیاسی، نظامی و امنیتی ایفا کردن در کانون توجه قرار دارد بی تردید، بقای انقلاب را می توان بهترین ثمره وجودی بسیج و بسیجیان دانست. اگر بخواهیم مفهوم بسیج و بسیجی را در ادبیات انقلاب اسلامی جستجو کنیم، چاره ای جز بیان مراد حضرت امام (ره) و مقام معظم رهبری (مد ظله العالی) از بسیج و بسیجی نداریم. در اندیشه امام (ره) و مقام معظم رهبری بسیج نهادی است اجتماعی با ابعاد متعدد. در این نگرش بسیج دیگر صرفاً سازمانی نظامی نیست که فقط در زمان جنگ و برای دفاع در مقابل دشمن شکل گرفته باشد، بلکه نهادی است وسیع و پاسخگوی نیازهای اساسی و حیاتی جامعه و با اجزای دیگر نظام، چنان هماهنگی و پیوند دارد که انفصال آن جز با انحلال جامعه اسلامی متصور نیست. بسیج در صورتی می تواند نهادی جامع و شامل جهات متعدد و پایدار شناخته شود که نیازهای دایمی و باورها و ارزش های فرهنگی پدید آورنده آن به روشنی تعریف شوند، این نیازها ممکن است اقتصادی، سیاسی، فرهنگی و یا نظامی باشند.

واژگان کلیدی: امام خمینی (ره)، مقام معظم رهبری، بسیج، جامعه، تاثیرگذاری.

مقدمه

شکلی بسیج مستضعفین، ارتش بیست میلیونی به فرمان امام خمینی (ره) هوشیاری و درایت بی نظیر حضرت امام خمینی (ره) از جمله اساسی ترین عوامل در جهت خنثی سازی توطئه ها به حساب می آید که به برکت این دوراندیشی و هدایت انقلاب در مسیر اصلی خود، زمینه انقلاب دوم فراهم آمد.

بر این اساس امام امت در پنجم آذرماه سال ۵۸، یعنی در مدتی کمتر از یک ماه بعد از انقلاب دوم، فرمان تاریخی تشکیل بسیج را صادر فرمودند بیش از یکسال از صدور فرمان امام خمینی (رحمة الله علیه) مبنی بر تشکیل بسیج نگذشته بود که رژیم بعثی عراق در تحقق اهداف پلید نظام سلطه جهانی، هجوم همه جانبه خود را به میهن اسلامی ما آغاز کرد.

انقلاب اسلامی در آن اوضاع بحرانی ناشی از دگرگونی ها و تغییر و تحولات آن زمان، هیچ گونه، آمادگی لازم را برای مقابله با متجاوزان بعثی نداشت. ارتش جمهوری اسلامی ایران که با حمایت امام خمینی (رحمة الله علیه) توانسته بود جایگاه خود را پیدا نماید، در حال خودسازی و تثبیت نظم و انضباط بود. سپاه پاسداران هم که نهادی نوپا و برای حفظ امنیت شهرها به وجود آمده بود، فاقد هرگونه تجهیزات لازم و تجربه کافی برای مقابله با تجاوز خارجی بود.

هدف از تشکیل واحد بسیج مستضعفین ایجاد توانایی های لازم در کلیه افراد معتقد به قانون اساسی و اهداف انقلاب اسلامی به منظور دفاع از کشور، نظام جمهوری اسلامی و همچنین کمک به مردم به هنگام بروز بلاها و حوادث غیرمترقبه یا هماهنگی مراجع ذیربط می باشد.

اولین تجربه بسیج به صورت عملی یاری رساندن به سپاه و کمیته در قالب رویارویی با ضدانقلاب و خنثی سازی توطئه های آنها بود و از این راه نقش موثری در خدمت به انقلاب و اهداف الهی آن هم نشان دادند.

با هجوم و تجاوز ارتش عراق به کشور اسلامیمان در شهریور ۵۹ این اعتقاد که یک سازماندهی جهت تشکیل بهتر نیروهای مردمی بوجود آید، قوت گرفت و از آن پس نیروهای مردمی صاحبان اصلی انقلاب اسلامی جهت حضور گسترده در جبهه گروه گروه به بسیج ملحق گردیدند و عملیاتیایی چون طریق القدس، حصر آبادان، فتح المبین، ثامن الائمه و الفجر ۸، کربلای ۵ و... از دستاوردهای عظیم این تشکل الهی بود.

اگر امروز توفیق این را داشته ایم که کشور اسلامیمان و ملت سلحشور آن را از گزند نابکاران و نااهلان تاریخ حفظ کنیم به یمن حضور گسترده بسیج بوده و لاغیر. چنان که رهبر فقید انقلاب اسلامی حضرت امام (قدس سره) فرمودند:

رحمت و برکات خداوند بر بسیج مستضعفان که بحق پشتوانه انقلاب است.

آری رزمنده بسیجی، ضمن توان رزمی بسیار بالا در نبرد نامنظم، جنگجوی قابلی در دفاع منظم بحساب می آید تا حدی که سلاحهای سنگینی چون توپ و تانکهای پیش رفته را به حرکت در آورده و روبروی دشمن قرار داده.

بسیج جایگاهی ملکوتی است. مکانی برای درس چگونه زیستن انسانها، جایگاه عشق و صفا و صمیمیت و در یک کلام، شهید جبهه ها و قهرمان یا مظلوم پشت جبهه هاست.

بسیج در معنای لغوی

واژه «بسیج» به لحاظ لغوی به معنای «قصد، اراده، عزم، آمادگی، سامان، آماده شدن، سامان دادن، به نظم آوردن، ساز و برگ جنگ، آماده ساختن نیروهای نظامی برای جنگ و...» می باشد. برای نمونه در فرهنگ فارسی معین هفت معنی کلی برای آن ذکر شده است: «بسیج... = ۱- سامان، جهاز، اسباب، وسایل ۲- سلاح، ساز جنگ ۳- رخت سفر ۴- (امص) ساختگی، آمادگی، آماده سفر شدن ۵- قصد، اراده، عزم، عزیمت ۶- آماده ساختن نیروی نظامی و تمامی ساز و برگ سفر و جنگ ۷- تجهیزات» ۸

بطور کلی ارکان واژه بسیج را سه مفهوم یا سه عنصر تشکیل می دهد که عبارتند از:

الف) نظم و ساماندهی، ب) عزم و اراده، ج) آمادگی و تجهیز؛ و در هر کنش یا رفتاری که این سه عنصر جمع شود، کمال به مفهوم واقعی تجسم می یابد. بدین معنا که اراده ای تحقق می یابد، آمادگی و حرکت صورت می گیرد و امر نظم و سامان می یابد.

به نظر ما بسیج یک حرکت منظم و سازمان یافته اجتماعی است که با توجه به فرهنگ هر جامعه و به اشکال مختلفی در اثر شرایط خاصی مانند جنگ، حوادث غیر مترقبه و حتی در زمان صلح و آرامش به صورت آماده باش بوجود می آید. در جامعه ما نیز بسیج یک نهاد اجتماعی است. همانند خانواده که به صورت عضوی از ساخت و نظام اجتماعی جامعه است به شمار می آید، نهادی که با هدف پاسداری از ارزشها و آرمانهای انقلاب اسلامی بوجود آمده است و انحلال آن جز در صورت انحلال جامعه اسلامی قابل تصور نیست.

در اساسنامه بسیج مستضعفین، بسیج را به این صورت تعریف کرده اند:

«بسیج نهادی است تحت فرماندهی مقام معظم رهبری که هدف آن نگرانی از انقلاب اسلامی و دستاوردهای آن و جهاد در راه خدا و گسترش حاکمیت قانون خدا در جهان طبق قوانین جمهوری اسلامی ایران و تقویت کامل بنیه دفاعی از طریق همکاری با سایر نیروهای مسلح و همچنین کمک به مردم هنگام بروز بلا و حوادث غیر مترقبه می باشد.»

هدف از تشکیل بسیج

آرمان والا و ایده بلند و هدف عالی انقلاب اسلامی ما را چنین می سزد که از چار چوب مرزهای ایران بگذرد و دروازه های ملل محروم و توده های مظلوم و مستضعف جهان را بگشاید و پیام آرامش بخش و رسالت انسانی و رهایی بخش خویش را بگوش جان آنها برساند و زمینه های حکومت عدل الهی و جهانی امام عصر (عجل الله فرجه) را آماده سازد. و از این روی، بسیج تمامی نیروهای فعال و آمادگی جهت تحقق این آرمان ارزنده انسانی، امری ضروری و طبیعی به نظر می آید.

و از اینجا بود که امام خمینی (ره) این قلب تپنده انقلاب و پیام آور آزادی و کرامت و هویت اسلامی و انسانی این قرن جهت مبارزه همه جانبه با آمریکای جهانخوار که هر روز برای گسترش تجاوزات و سبیت خویش، چنگ و دندان نشان می دهد و در رویارویی با همه ابرقدرتهای تجاوزگر و تیز، رشد انقلابی نهضت اسلامیمان روز ۵/۸/۵۸ را بسیج عمومی اعلام فرمودند و هدف از تشکیل بسیج را گفتند که «مملکت اسلامی باید همه اش نظامی باشد و تعلیمات نظامی داشته باشد» و در حالت کلی می توان گفت که هدف از تشکیل بسیج را قرآن بیان نموده و در سوره توبه آیه ۴۰

می فرماید: «انفروا خفافا و ثقالا و جاهدوا باموالکم و انفسکم فی سبیل الله ذلکم خیر لکم ان کنتم تعلمون»؛ با کیفیت مختلف حرکت کنید و کوچ کنید در حالیکه با بار سبک هستید. مجهز باشید و جهاد کنید با مال و جانتان در راه خدا، و یکی دیگر از هدف تشکیل بسیج را بازوی ولایت فقیه دانسته و تک تک اعضای بسیج را سلول های بافت ولایت فقیه می دانیم. بهر حال هدف از تشکیل بسیج را جذب آموزش، سازماندهی نیروهای مردمی دانسته و اصلی ترین مساله بسیج، بکارگیری نیروهای مردمی در ماموریتهای محوله با توجه شرایط سنی بسیجیان اعم از دانش آموزی، دانشجویی، کارگری، کارمندی، عشایر و غیره می باشد تشکیلات بسیج به علت ساخت مردمی از یک طرف و گستردگی آن از طرف دیگر باید طوری تنظیم شود که هم در زمان صلح و هم در زمان جنگ بتواند کارایی لازم را داشته باشد.

اهمیت و ضرورت تشکیل بسیج

دفاع از مقدسات و ایدئولوژی اسلام ایجاب می کند که در مقابل خطراتی که آن را تهدید می کند به گونه ای منطقی و شیوه ای صحیح با آن خطر برخورد کرد. امام خمینی (ره) در مورد اهمیت و ضرورت تشکیل بسیج فرمودند: «دفاع از اسلام و کشورهای اسلامی امری است که در مواقع خطر، تکلیف شرعی و الهی و ملی است و بر تمام قشرها و گروهها واجب است.»

همچنین اصل پیشگیری ایجاب می کند که امت اسلامی برای مقابله با هر گونه خطر احتمالی از سوی دشمنان اسلام در آماده باش کامل بسر برده و آمادگی دفاعی برای هرگونه خطری که اسلام را به مخاطره افکند را داشته باشند. فرمان صریح قرآن کریم در آیه شریفه «واعدوا لهم ما استطعتم من قوه» که برای ترسانیدن دشمنان خدا و اسلام و امت اسلامی آمده است دال بر صحت این ادعا می باشد. از اینروست که می بینیم در سفارشات اولیای اسلام نیز بر آماده بودن برای خطرات احتمالی بسیار تاکید شده است و از مسلمانان خواسته اند که در هنگام خواب وصیت نامه و شمشیر را در زیر سر قرار بدهند و این نیست جز فرمان آماده باش برای لقاء الله و همچنین برای دفاع از دین خدا، لذا سلاله نبوت، رهبر راحل انقلاب اسلامی در این مورد خطاب به امت

اسلامی فرموده اند: «مملکت اسلامی باید همه اش نظامی باشد و تعلیمات نظامی داشته باشد یکی از ابواب فقه باب رمی است. باب تیراندازی است، آنوقت تیراندازی بوده حالا هم تیراندازی هست به یک طور دیگری» در اسلام با اینکه رهان، یعنی یک چیزی را بگذارند برای چیزی که نظیر قمار بازی می شود حرام است برای تیراندازی حرام نیست، برای اسب دوانی حرام نیست. سبق و رمایه یکی از مسائل فقه است برای اینکه همه افراد مستحب است که سواری یاد بگیرند. حالا اتومبیل سواری و رانندگی را یاد بگیرند. و برای همه است که تیراندازی را یاد بگیرند، فنون جنگی را یاد بگیرند. باید ملت ما جوانهایشان مجهز باشند به همین جهاز و علاوه بر جهاز دینی و ایمانی که دارند مجهز به جهازهای مادی و اسلامی هم باشند و یاد گرفته باشند. اینطور نباشد که یک تفنگی که دستشان آمد ندانند که با آن چه کنند. باید یاد بگیرند و یاد بدهند. جوانها را یادشان بدهید همه جا. حضرت امام اضافه می کنند که باید اینطور شود که یک مملکتی بعد از چند سالی که ۲۰ میلیون جوان دارد ۲۰ میلیون تفنگدار داشته باشد و ۲۰ میلیون ارتشی داشته باشد». (پیام انقلاب شماره ۷۲)

اهمیت و ضرورت تشکیل بسیج در جمهوری اسلامی ایران

بعد از تسخیر انقلابی لانه جاسوسی آمریکا انتظار آن می رفت که از سوی دشمن شماره یک یعنی آمریکای جهانخوار توطئه ها و تحریکها بر ضد این کشور انقلابی شدت یافته و با گسترش آنها زمینه را برای دخالت نظامی آماده نماید، تا با حمله مسلحانه به ایران و انقلاب اسلامی، رژیم مردمی جمهوری اسلامی را از پای در آورد، و حاکمیت طاغوت را دوباره برقرار سازد. بنابراین مشخص بود که در این جنگ جدید امت اسلام نمی تواند فقط و فقط از مشت خویش استفاده کرده و به دفاع برخیزد بلکه ضرورت مسلح شدن و آموزش نظامی دیدن برای همه مشخص بود و احساس می شد که اگر همه مردم وارد صحنه نشوند و با کیفیت و طرز کار سلاحها آشنایی نداشته باشند نمی توانند این سلاح ها را علیه شیطان بزرگ بکار گیرند. از اینرو تشکیل بسیج در تمام قشرها (دانش آموزی، دانشجویی، کامند، کارگری، عشایری و...) به شکل وسیعی صورت گرفت و امام امت فرمان تاریخی تشکیل بسیج عمومی را صادر و در رابطه با ضرورت آن چنین فرمودند: «الان در راس همه مسائل اسلامی ما قضیه مواجهه با آمریکاست. باید تمام تجهیزات ما بطرف این دشمن باشد. مبدا یک وقتی یک تبلیغات سویی بشود و نظرهای ما تشنت پیدا بکند و افکارمان افکار مختلف بشود... باید الان همه افکارها یک چیز باشد. چطور در آن وقتی که ما مواجه با این قدرت شیطانی داخلی بودیم هیچ دیگر تشنتی در کار نبود. همه با هم یک فکر داشتید و الله اکبر می گفتید و مقابله با یک چنین قدرتی می کردید شما الان می دانید که مقابله ما با یک قدرتی است که قدرتش صدها برابر زیادتر از آن قدرت قبلی است. شما امروز یک چنین حالی دارید و مملکتمان یک چنین حالی دارد. مملکت شما الان یک حالی دارد که اگر دیر بجنبیم برای همیشه تا آخر از بین رفته ایم. همه باید یکصدا باشند. سرو صدای امروز حفظ مقابله با آمریکاست... باید همه قوایمان را مجتمع کنیم برای نجات دادن این کشور باید اگر مسائلی برایمان پیش بیاید هرچه هم سخت باشد تحمل کنیم. باز هم من تکرار می کنم که بدانید شما با یک قدرتی مواجه هستید که اگر غفلت بشود مملکتتان از بین می رود، غفلت نباید بکنید غفلت نکردن به این است که همه قوا را و هرچه فریاد دارید بر سر آمریکا بکشید، هرچه تظاهرات بر ضد آمریکا بکنید قوای خودتان را مجهز بکنید و تعلیمات پیدا کنید و به دوستانتان تعلیم بدهید»، که امام (ره) دقیقاً با فرمایشات پیامبرگونه خود ضرورت تشکیل بسیج را ترسیم نمودند.

بسیجی از نگاه قرآن

کسی که اسلام و مبانی آن را به راستی باور دارد، همواره با تمام نیرو آماده انجام وظیفه در راه آن است. این ویژگی بسیجی است و در قرآن بهترین واژه‌ای که می‌تواند معادل بسیجیان باشد، «رَبِیُّونَ» است. قرآن می‌فرماید: وَكَأَيِّن مِّن نَّبِيٍّ قَاتَلَ مَعَهُ رَبِّيُونَ كَثِيرًا (۱) «چه بسا پیامبرانی که به همراهی آنان، مردان خداپرست بسیاری نبرد کردند». هنگامی که خداوند به پیامبران دستور جهاد داد، مردان بسیاری مخلصانه این ندا را اجابت کردند و در رکاب پیامبران با کفار و مشرکان جنگیدند.

۱. پایداری در راه خدا

قرآن کریم ویژگیهایی را برای مجاهدان در رکاب انبیا برشمرده که با دقت در آنها گویا در وصف بسیجیان این زمان سخن گفته است:

۱. آل عمران (۳)، ۱۴۶. فَمَا وَهَنُوا لِمَا أَصَابَهُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ؛ (۱) «در برابر آنچه در راه خدا به آنان رسیده بود، سست و ناتوان نشدند». در میدان جنگ، زخم خوردن، کشته شدن و سختیهای بسیاری فراروی رزمندگان است. تحمل حوادث بسیار تلخ، رنجها و مصیبتهای فراوان، در کوتاهمدت تا حدودی امکان دارد اما وقتی که جنگ طولانی شود به تدریج ارادهها ضعیف می شوند و تحمل مشکلات ناممکن جلوه می کند.

با طولانی شدن جنگ، از یک سوی فقر، ویرانی، بیماری، بی خانمانی و بی سرپرستی خانوادهها شیوع می یابد، و از سوی دیگر، رفته رفته توان رزمندگان تحلیل می رود و اراده آنان سست می شود و احساس می کنند که دیگر توانایی جنگیدن در برابر دشمن را ندارند. اگر این حالت ادامه یابد در مقابل دشمن خضوع می کنند و آماده تسلیم می شوند.

قرآن درباره کسانی که در رکاب انبیا با دشمنان خدا می جنگیدند می فرماید: فَمَا وَهَنُوا لِمَا أَصَابَهُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَمَا ضَعُفُوا وَمَا اسْتَكَانُوا؛ (۲) «و در برابر آنچه در راه خدا به آنان رسید سستی نورزیدند و ناتوان نشدند و تسلیم دشمن نگردیدند».

بدین ترتیب قرآن کسانی را می ستاید که ستارگان درخشان پیروی از انبیا بودند و با وجود طولانی شدن جنگ و پیش آمدن مصیبتها و رنجهای فراوان، ارادهشان سست نمی شد و از خود ضعفی نشان نمی دادند و تسلیم طاغوتها نمی گشتند.

قرآن به این گروه که در برابر مشکلات صبر کردند، بشارتی می دهد: وَاللَّهُ يُحِبُّ الصَّابِرِينَ. خداوند کسانی را که اهل صبر و استقامت اند دوست می دارد. این پاداشی است که خداوند به بسیجیان و همه کسانی که در راه حق می کوشند، عطا می کند، و در حقیقت چیزی بالاتر از دوست داشتن خداوند نمی توان تصور کرد. کسی را که او دوست بدارد، از تمام نعمتها برخوردار خواهد بود.

۲. طلب آموزش الهی

وَمَا كَانَ قَوْلُهُمْ إِلَّا أَنْ قَالُوا رَبَّنَا اغْفِرْ لَنَا ذُنُوبَنَا وَإِسْرَافَنَا فِي أَمْرِنَا. یاوران انبیا در برابر رنجها و مصیبتها می گفتند: «خدایا گناهان و زیاده رویهای ما را ببخش». کسانی که در رکاب انبیا بودند معصوم نبودند و لغزشهایی داشتند. قرآن از لغزشهایی که در انجام وظیفه صورت گرفته است، با واژه «ذنوب» یاد می کند و لغزشهایی را که برخاسته از افراط و زیاده روی بوده «اسراف» می خواند. ایشان از خداوند می خواهند در برابر اینکه آنها تمام هستی خود را در راه او تقدیم کردند، خداوند نیز از افراط و تفریطهای ایشان چشم ببوشد.

۳. طلب ثبات قدم و نصرت از خداوند

مجاهدان، مسیر هدایت را با تمام افت و خیزها و لغزشهای آن می پیمایند اما همواره نگران آن هستند که در ادامه راه، شیطان فریبشان دهد و سست شوند و از مسیر هدایت منحرف گردند. از این روی، پس از طلب آموزش و جبران کاستیها و لغزشها از خداوند می خواهند: وَتَبَّتْ أَعْقَابُنَا وَأَنْصَرْنَا عَلَى الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ، (۱) تا آنان را در این مسیر ثابت قدم بدارد، و در نهایت، آرزویشان که پیروزی بر کفر و کافران است، تحقق یابد.

۴. محبان و محبوبان خداوند

اگر ویژگیهایی را که قرآن برای یاوران انبیا برمی شمارد از زمان بعثت پیامبر اکرم (صلی الله علیه وآله) تا امروز دنبال کنیم، مصداقی کامل تر از بسیجیان این زمان نمی یابیم. هرچند در صدر اسلام گروههایی از بهترین اصحاب و یاران پیامبر بودند که فداکارانه و از سر اخلاص تا آخر جنگیدند، یا ۷۲ نفر اصحاب سیدالشهدا (علیه السلام) که به شهادت رسیدند، اما آیه می فرماید: رَبِّيون كثير، یعنی رزمندگان بسیار؛ بنابراین برای آیه مزبور مصداقی کامل تر از بسیجیان این عصر نمی توان یافت، و گویا این آیه در شأن آنان نازل شده است.

۵. تواضع با مؤمنان و سرسختی در برابر کافران

نشانه کسانی که خداوند عاشق آنان است و آنان نیز به او عشق می ورزند این است که در پیشگاه مؤمنان و طرفداران حق و حقیقت خضوع و تواضع می کنند و هیچ عنادی با ایشان ندارند اما در برابر کفار و گردن کشان و کسانی که زیر بار حق نمی روند، سرسخت اند و هیچ خضوع و نرمشی از خود نشان نمی دهند: أَذَلُّهُ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ أَعِزَّةٌ عَلَى الْكَافِرِينَ. (۱) مائده (۵)، ۵۴.

بدین ترتیب قرآن برای کسانی که در آخرالزمان می آیند، چهار ویژگی برمی شمارد. دو ویژگی باطنی است و کسی نمی تواند آنها را تشخیص دهد: آنان عاشق خداوندند و نیز محبوب او، و این دو ویژگی رازی است میان آنان و پروردگارش. آنان دو ویژگی ظاهری نیز دارند و آن اینکه با مؤمنان، خاضع و فروتن اند، و در مقابل کفار، سرسخت و غیرتمند.

با دقت در این ویژگیها و نیز ویژگیهایی که برای ربیون آمده است، در تاریخ اسلام مصداقی بهتر از بسیجیان این عصر نمی توان یافت. البته باید توجه داشت که هر کس به نام بسیجی خوانده می شود، واجد همه این مراتب و ویژگیها نیست، اما وقتی مجموعه ای به این عظمت را در نظر آوریم که این ویژگیها را در مراتب مختلفی از شدت و ضعف دارند، مصداق کاملی برای این آیات به شمار می آیند.

۶. اتکا به قدرت الهی

از نظر بسیجیان، قدرتمندترین قدرتهای دنیا، ضعیفانند، بعد از تسخیر لانه جاسوسی امریکا، در سطح جامعه مطرح بود که امریکا می خواهد ناوهای جنگی خود را به خلیج فارس بیاورد و به ایران حمله کند. اما حضرت امام (رحمه الله) چنان با قدرت در برابر امریکا سخن می گفت که گویا این ابرقدرت هیچ قدرتی ندارد.

زمانی که تمام قدرتهای بزرگ در مقابل انقلاب ایران موضع گرفته بودند و هنوز ارتش، سپاه و بسیج منظمی شکل نگرفته بود، امام خمینی (رحمه الله) با قدرت فرمودند: «امریکا هیچ غلطی نمی تواند بکند». (۱) مؤمنان در مقابل هیچ قدرت شیطانی ای خضوع نمی کنند؛ زیرا بر قدرت بی نهایت الهی تکیه دارند؛ آنان قدرت خداوند را باور دارند و می دانند که خداوند، پیامبر (صلی الله علیه وآله)، امام حسین (علیه السلام)، و امام زمان (علیه السلام) رهاشان نمی کنند و یار و یاور آنان اند.

چنین رزمندگانی از خداوند می خواهند: وَثَبْتُ أقدامًا وَأَنْصَرْنَا عَلَى الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ؛ خدایا ما را ثابت قدم بدار و در مقابل کفار ما را یاری کن». یاری خداوند نیز در صورتی است که آنان به قدرت خداوند تکیه کنند. اگر به جای اتکا بر قدرت الهی به کثرت جمعیت، تکنولوژی پیشرفته و کمکهای خارجی تکیه کنند، امداد الهی کم می شود؛ زیرا امداد الهی در گرو ارتباط با خداست. در عالم سنتی وجود دارد که طبق آن هر کس دین و ارزشهای الهی را یاری کند، خداوند نصرت خود را از او دریغ نمی کند: إِنْ تَنْصُرُوا اللَّهَ يَنْصُرْكُمْ، و وعده الهی، تخلف ناپذیر است: إِنْ اللَّهَ لَا يَخْلِفُ الْمِيعَادَ

۷. پیوند با ولایت

ولایت، ریسمان سترگ بین خدا و ملت است. اگر مردم به پیمانی که با خدا و اولیای او بستند، وفادار بمانند خداوند لغزشهای آنها را جبران می کند. اما اگر این پیوند قطع شود، از مکر الله ایمن نخواهند بود و نباید بر اساس پیروزی و نصرت الهی در گذشته، خود را برگزیدگانی ببندارند که دیگر هیچ مصیبت و بلایی گریبان آنان را نمی گیرد.

بنابراین همه باید نگران آینده باشند و دین و ایمان خویش را در برابر شبهات حفظ کنند، و به بهانه آزادی بیان و قلم و آزادی اندیشه به هر سخنی گوش فرا ندهند: وَإِذَا رَأَيْتَ الَّذِينَ يَخُوضُونَ فِي آيَاتِنَا فَأَعْرِضْ عَنْهُمْ؛ (۱) «و چون ببینی کسانی [به قصد تخلف] در آیات ما فرو می روند، از ایشان روی بربتاب».

وقتی مسلمان کم مایه ای در کنار افراد بی ایمان بنشینند، بر اثر شبهاتی که آنان مطرح می کنند، و او توان پاسخ گویی به آنها را ندارد، در عقیده خویش دچار تردید گشته، شیاطین روح ایمان را از دل او می ربایند، و نفاق را جایگزین آن می سازند و کم کم او را به شخصی تبدیل می کنند که در ظاهر مسلمان است ولی ایمانی در دل ندارد. بنابراین توصیه قرآن به مسلمانان این است که در مکانهایی که دین و ایمان افراد با شبهات آماج حمله قرار می گیرد، حضور نیابند، چون شمار کسانی که از نظر علمی قوی باشند و بتوانند در مقابل شبهات کاملاً ایستادگی کنند، اندک شمارند.

پیشینه تاریخی

اصل یکصد و پنجاه و یکم قانون اساسی

به حکم آیه کریمه "واعدوا لهم ما استطعتم من قوه و من رباط الخیل ترهبون به عدو الله و عدوكم و آخرین من دونهم لا تعلمونهم الله يعلمهم" دولت موظف است برای همه افراد کشور برنامه و امکانات آموزش نظامی را بر طبق موازین اسلامی فراهم نماید، به طوری که همه افراد همواره توانایی دفاع مسلحانه از کشور و نظام جمهوری اسلامی ایران را داشته باشند، ولی داشتن اسلحه باید با اجازه مقامات رسمی باشد.

لایحه قانونی راجع به تشکیل سازمان بسیج ملی - مصوب ۵۹/۲/۱۰ شورای انقلاب

وزارت کشور

لایحه قانونی راجع به تشکیل سازمان بسیج ملی که در جلسه مورخ ۵۹/۲/۱۰ به تصویب شورای انقلاب جمهوری اسلامی ایران رسیده است به پیوست ابلاغ می گردد.

لایحه قانونی راجع به تشکیل سازمان بسیج ملی

ماده ۱: در اجرای فرمان رهبر انقلاب و بنیانگذار جمهوری اسلامی ایران مبنی بر ایجاد، آموزش و بسیج ارتش بیست میلیونی جهت پیشگیری و مقابله با هرگونه تهدید و تجاوز نظامی سیاسی، اقتصادی، فرهنگی و سوانح طبیعی، سازمانی به نام سازمان بسیج ملی زیر نظر فرمانده کل قوا و وابسته به وزارت کشور تشکیل می گردد.

ماده ۲: شرح وظایف و تشکیلات و پست های سازمانی سازمان بسیج ملی با تأیید سازمان امور اداری و استخدامی کشور تهیه خواهد شد.

ماده ۳: آئین نامه اجرایی این لایحه قانونی بو سیله وزارت کشور و سازمان امور اداری و استخدامی کشور تنظیم و به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

تاریخچه تشکیل بسیج

بسیج یک حرکت اجتماعی است که در هر جامعه ای با توجه به فرهنگ آن جامعه و به اشکال مختلفی در اثر شرایط خاص بوجود می آید. حتی در دوران صدر اسلام نیز به هنگام حمله کفار و منافقین علیه مسلمانان زمانی که فرمان تشکیل نیروی مبارز علیه آنها داده می شود مسلمانان داوطلبانه در مساجد گردهم می آمدند تا توان خود را از نظر نیروی انسانی و تجهیزات نظامی برای مقابله با دشمنان اسلام بسیج کنند.

امام خمینی (ره) در این رابطه چنین می فرماید: «قضیه بسیج، همان مساله ای است که در صدر اسلام بوده است این مساله جدید نیست، در اسلام سابقه داشته است و چون مقصد ما اسلام است، باید هر جوانی یک نیرو باشد برای دفاع از اسلام و همه مردم و هر کسی در هر شغلی که هست مهیا باشد برای جلوگیری از کفر و هجوم بیگانگان» (پرتو خورشید، مرکز مطالعات) در طول تاریخ اسلام و ایران همواره دشمنان سعی کرده اند به اشکال مختلف از پیشرفت و ترقی مسلمانان جلوگیری کنند. انقلاب اسلامی ایران که الهام گرفته از اسلام ناب محمدی (ص) بوده از نخستین روزهای پیروزی با توطئه های گسترده و سازمان یافته دشمنان اسلام روبرو گردید. عظمت اهداف انقلاب و گستردگی توطئه های دشمنان، ایجاب می کرد که برای حفظ و سیانت از انقلاب اسلامی و ارزشها و اهداف آن در برابر شیخون ابرقدرتها دفاع کند بنابراین بعد از پیروزی انقلاب اسلامی را درون اقصا میلیونونی به طور خودجوش، حرکتی در جهت حفظ و حراست دست آوردهای انقلاب و پیروزی بزرگی که نصیب امت اسلامی شده بود، بوجود آمد. و بنابراین بسیج در دو مرحله شکل گرفت.

تشکیل بسیج پس از پیروزی انقلاب اسلامی

در این رابطه پیدایش بسیج در دو مرحله قابل توجه است:

۱ * بعد از پیروزی انقلاب اسلامی شاهد حرکتی فرهنگی بودیم که به واقع درجهت حفظ دستاوردهای انقلاب اسلامی مان به شمار می آید و در این مسیر شاهد تشکیل ارگانها و هسته های انقلابی نظیر سپاه، کمیته های انقلاب و غیره بودیم که نقش مردم در این حرکت و تلاش چشمگیر و موثر بود به نظر می رسد بعد از رشد این نهادها مردم به این فکر می افتند. که بایستی جهت کسب آمادگی در مقابله با دشمنان انقلاب آموزشهای رزم نظامی را ببینند و طبیعتاً حرکتی به نام بسیج در پایگاه ها و مساجد بوجود می آید که آموزشهایی هم داده می شود.

۲ * مرحله دوم مصادف است با تصرف جاسوسخانه آمریکا که با اشغال این لانه فساد توسط دانشجویان مسلمان پیرو خط امام شیطان بزرگ برای نجات خود از وضعیت موجود به توطئه هایی علیه جمهوری اسلامی دست زد، از جمله حمله نظامی به طبس، غافل از اینکه شن ها مامور الهی شده و این توطئه را خنثی کردند یا مثلاً حصر اقتصادی که این توطئه هم خود عاملی شد برای حرکت هرچه بیشتر مردم در جهت خودکفایی جمهوری اسلامی ایران، ترور شخصیت های اسلامی، کودتا و حرکت های مذبحانه گروهکهای چپ و راست، «الحمد لله الذی جعل اعداءنا من الحمقا»؛ خدا را شکر که دشمنان ما را از احمق ها قرار داد

و از حماقت آنها همین بس که سنت «لا یتغیر الہی اینست که صالحان و شایستگان وارثین اصلی زمین هستند ولی آنها غافلانه هر لحظه در پی تدارک حیلہ جدیدی بوده و هستند و امام همیشه در جهادمان با دید وسیع و پیامبرگونه شان بخوبی دریافته بودند که شیطان بزرگ بیکار نمی نشیند لذا در ۵ آذرماه ۱۳۵۸ تشکیل ارتش ۲۰ میلیونی را صادر فرمودند. در این فرمان حرکتی را که به نام بسیج در جامعه مطرح بود تسریع نموده و انسجام بخشیدند و از آن تاریخ بود که مسوولین به این فکر افتادند که سازمانی به نیروهای موجود در جامعه بدهند و در پی فرمان امام امت، زن و مرد، پیر و جوان از نوجوان ۱۲ ساله تا پیر ۷۰ ساله عاشقانه فرمان رهبرشان را لبیک گفتند.

بسیج و ویژگیهای آن

«بسیج» حرکتی است فراگیر در جامعه، به سوی هدفی والا. مقصود از عبارت فوق، بیان تعریفی جامع، مانع و منطقی نیست. از این روی، بهتر است ویژگیهای این مفهوم بازشناسی شود.

اولین ویژگی بسیج، «حرکت» است. تفکر بسیجی با رکود و بی‌حرکی تناسب ندارد. دومین ویژگی اینکه حرکتی «سریع و توفنده» است. کسانی که در جامعه حرکتی کند دارند، هرچند ساکن نیستند بسیجی نیز به شمار نمی‌آیند. ویژگی سوم حرکت بسیج، «فراگیر و جمعی بودن» آن است. اگر فرد یا گروهی کوچک، حرکتی سریع انجام دهند، این حرکت بسیج نیست؛ بلکه بسیج یک حرکت سریع فراگیر در جامعه است. ویژگی چهارمی که می‌توان در این مفهوم شناسایی کرد، «هدفمندی و انگیزه داشتن» این حرکت است. حرکت بسیجی یک حرکت کور به سوی هدفی نامعین نیست بلکه حرکتی با انگیزه به سوی یک هدف مشخص و شناخته شده است. آخرین ویژگی، «فداکاری» است. بسیجی برای رسیدن به هدف بلندی که برگزیده است، همه چیز را کوچک می‌شمارد، و در راه تحقق آن هدف، از بذل مال و جان و تمام تعلقاتش مضایقه‌ای ندارد.

البته با دقت در مفهوم بسیج، ویژگیهای فرعی دیگری نیز می‌توان یافت، اما ویژگیهای اصلی مطرح شده، برای بررسی تفکر بسیجی و نقش آن در تحولات فرهنگی و سیاسی کفایت می‌کند.

چنین نیست که بسیج با ویژگیهای خاصی تعریف شود و سپس در جامعه رهبری گردد و به اجرا درآید. بسیج، واقعیتی است که در جامعه ما رخ داده است، و در این مقام بازشناسی می‌شود. بسیج حرکتی خودجوش بود که از درون جامعه اسلامی پدید آمد. البته هیچ پدیده‌ای بدون عامل به وجود نمی‌آید، و شناسایی عواملی که موجب این حرکت شد در واقع شناسایی عوامل انقلاب است، که خود بحث مستقل و جداگانه‌ای می‌طلبد.

با شناخت ویژگیهای بسیج و تفکر بسیجی می‌توان تأثیر و نقشی که این تفکر تاکنون در جامعه داشته و نیز وظیفه‌ای که در آینده به عهده دارد، بررسی کرد.

شاخصه های مهم یک بسیجی

مکتبی بودن

مهمترین ویژگی بسیج ایمان به خدا و اعتقاد قلبی و باور درونی به خالق یکتا است. ایمان به خدا رابطه مستحکم نیروهای بسیجی با حق تعالی است زیرا بسیج رضایت حق تعالی را مبنای حرکت و فعالیت خود می‌داند. بنابراین مهمترین مشخصه بسیجی مکتبی بودن آن است. جهاد همه جانبه در راه خدا، نگرهبانی از انقلاب، دستاوردهای نظام مقدس اسلامی از دیگر جنبه های مکتبی بودن نیروهای بسیجی است.

اطاعت از ولایت فقیه

اطاعت از ولایت فقیه و تبعیت پذیری از رهبری نظام یکی از شاخص ترین ویژگی های بسیجی است. بسیج تابع محض ولایت فقیه است و سعادت خود و جامعه را در پیروی از ولایت فقیه می‌داند، زیرا از معمار انقلاب و موسس بسیج آموخته است که «من به همه ملت، به همه قوای انتظامی اطمینان می‌دهم که امر دولت اسلامی اگر بانظارت فقیه و ولایت فقیه باشد، آسیبی بر این مملکت وارد نخواهد شد.»

اخلاص

بسیج عاشق خدا است و اخلاص به خدا مهمترین خصوصیات و ویژگی بسیجیان است. زیباترین حرکت بسیجیان خمینی و فعالیت بسیجیان، داشتن رنگ خدائی در کارها است. برای همین بسیج عاشق خدا است و اخلاص به خدا مهمترین خصوصیات و ویژگی بسیجیان است. زیباترین حرکت بسیجیان خمینی و فعالیت بسیجیان، داشتن رنگ خدائی در کارها است. برای همین است که امام بسیجیان، خمینی کبیر (ره) فرموده اند:

”بسیج لشکر مخلص خدا است که دفتر تشکیل آن را همه مجاهدان از اولین تا آخرین امضاء نموده اند“.

مسئله اخلاص بسیار دقیق و ظریف است که قبولی اعمال بستگی به مقدار خلوص انسان دارد و هر چه اخلاص بیشتر و کاملتری داشته باشد، عمل او ارزشمندتر است. امام صادق علیه السلام در ضرورت توجه به موضوع اخلاص می فرمایند:

”هیچ نعمتی بالاتر از این نیست که در دل بنده چیزی جز خدا نباشد“.

مقام معظم رهبری (مدظله العالی) فرموده اند: اگر نبود آن همه تلاش و جهاد مخلصانه که شما رزمندگان نیروهای مسلح و بسیج مردمی در دوران جنگ هشت ساله نشان دادید و حقیقتاً اسلام را روسفید و امت رسول الله (صلی الله علیه و آله) را سربلند ساختید و اگر نبود خونهای مطهر و معطری که در راه خدا بر زمین ریخته شد؛ یقیناً امروز از نظام اسلامی اثری نبود و پرچم قرآن چنین سربلند نمی شد.

تواضع و فروتنی

فروتنی و شکستن نفس از مهمترین فضایل انسانی است که نیروهای بسیجی موصوف به چنین اخلاقی می باشند. بسیج علاوه بر اینکه در مقابل خدا خاشع و فروتن است در برابر مردم متواضع می باشد. قرآن کریم ویژگی مؤمنان و مردان خدا را چنین بیان می کند: ”بنندگان شایسته خدا کسانی هستند که با آرامش راه می روند و آنگاه که از نادانان حرف نامربوط می شنوند، نادیده می گیرند و اظهار محبت می کنند“.

غیرت دینی

غیرت و جوانمردی از ویژگیهای هر بسیجی است. بطور کلی منظور غیرت دینی این است که نیروهای بسیجی نسبت به مسائل اخلاقی و دینی جامعه و ترویج احکام و معارف الهی حساسیت داشته باشند. اگر موضوعاتی در جامعه رخ داد که با احکام اسلامی و الهی مطابق نبود، در برابر آن عکس العمل نشان داده شود. موضوع غیرت، در سیره معصومین (ع) و بزرگان دین به وضوح مطرح است. اگر بخواهیم نماد کلی و عینی غیرت دینی را در عصر حاضر از بزرگان دین مطرح کنیم، موضعگیری شجاعانه حضرت امام (ره) در تألیف کتاب آیات شیطانی توسط سلمان رشدی است که فتوای تاریخی قتل سلمان رشدی را صادر فرموده اند. بنابراین بسیجی هرگز در مقابل ناهنجاریهای جامعه بی تفاوت نخواهد بود. در مقابل زشتی ها و ناپاکی های اخلاقی و اجتماعی اهل تسامح و تساهل نخواهد بود.

حسن خلق

اخلاق نیکو یکی از صفات پسندیده در اسلام و از شیوه های مطلوب جاذبه دینی و فضایل انسانی است. در میان آداب اخلاقی و سنتهای اجتماعی، حسن برخورد با مردم در اخلاق اسلامی جایگاه ویژه ای دارد و برای نیروهای بسیجی که با مردم ارتباط دارند این موضوع حائز توجه است. مهمترین مؤلفه جاذبه مردم به تشکیلات بسیج برخورداری نیروهای بسیجی به این صفت پسندیده است که به عنوان یک رفتار مطلوب در میان نیروهای بسیجی رایج است. در اهمیت حسن اخلاق همین بس که پیامبر گرامی اسلام (ص) فرموده است: ”برترین شما نیکوکارترین شما از نظر اخلاق است. آنان که خود را آماده خدمت کرده و با دیگران با الفت و مهربانی زندگی می کنند“.

شجاعت

گرچه شجاعت یک صفت اخلاقی است ولی مهمترین نماد اخلاقی و رفتاری یک فرد در زندگی اجتماعی است. فرد شجاع کسی است که دارای هویت دفاعی است و در راه حفظ ارزشها جرأت برخورد با عوامل دشمن را دارد. اگر شجاعت به عنوان یک فرهنگ عمومی در جامعه ما وجود داشته باشد و همه احاد مردم صلابت و شهامت در راه دفاع از اسلام و ارزشهای دینی را داشته باشند، بدون شک کیان اسلامی از هر خطری مصون خواهد بود. حضور مقتدرانه در دفاع مقدس و خلق حماسه های پرشور

بسیجیان در صحنه های نبرد نشانه های عینی از شجاعت بسیجیان در صحنه های دفاع می باشد که از مهمترین شاخصه های نیروهای بسیجی نیز می باشد

مردمی بودن

منظور از مردمی بودن بسیج این است که آنان از متن ملت برخاسته و به صورت خودجوش و حرکت مردمی به عضویت این تشکیلات پیوستند و در جهت مصالح و آرمانهای نظام به پیروی از ولایت فقیه به انجام وظیفه پرداختند. حضور رده های مقاومت بسیج در کلیه اقشار و اصناف و اقصی نقاط کشور و پذیرش و جذب آحاد مردم در سنین مختلف نماد واقعی مردمی بودن این تشکیلات است.

شهادت طلبی

شهادت طلبی با وجود بسیجیان عجین شده است و بسیجی شهادت را می شناسد و به آن عشق می ورزد. حب به شهادت را بسیج از مولای خود علی علیه السلام آموخته است که فرموده است: "انی للشهاده لمحِب. من دوستدار شهادت هستم." نام بسیج در فرهنگ انقلاب اسلامی با ایثار و شهادت نقش بسته است زیرا ارزشهایی که فرهنگ اسلام و مبنای دینی برای شهادت قائل است بسیجی را شیفته شهادت کرده است. رسول گرامی اسلام(ص) فرمود: "بالای هر نیکی، کار نیک دیگری است تا اینکه مرد در راه خدا کشته شود. وقتی در راه خدای عزوجل کشته شد بالای آن کار نیکی وجود ندارد".

در پایان سخن را با کلام گهربار "مقام معظم رهبری" به پایان می بریم که: هفته بسیج در حقیقت فرصت و بهانه ای برای زنده نگه داشتن ارزشها و روح بسیجی در آحاد ملت، مخصوصاً جوانان پرشور و مدافعان عاشق صادق است.... همان طور که امام و پیشوای راحل عظیم الشان ما فرمودند: من هم آرزو می کنم و از خدا می خواهم که با بسیجیان محشور باشم. بسیج یک افتخار و یک ارزش است. سعی کنید این روحیه بسیجی را برای کشور و انقلاب و اسلام حفظ کنید.

تفکر بسیجی از دیدگاه امام و رهبری

اگر بر کشوری نوای دلنشین تفکر بسیجی طنین انداز شود، چشم طمع دشمنان و جهان خواران از آن دور خواهد گردید و الا هر لحظه باید منتظر حادثه ماند. حضرت روح الله (ره)

تفکر بسیجی قدرت و بینش تشخیص حق از باطل است. پیامبر گرامی اسلام (ص) فرمودند: «تکیه گاه دین فهم دقیق آن است و عابدی که دین شناس نباشد همچون کسی می ماند که شب می سازد و روز ویران می کند.»

در صدر اسلام تفکر بسیجی افرادی چون ابوذر، عمار، میثم تمار مالک اشتر، مقداد و... به وجود آمد و در انقلاب ما باکریها، زین الدینها، بروجردیها، صیادیها، باباییها، میرحسینیها و... را تحویل جامعه داد.

کلمه بسیج در لغت دارای تعاریف گوناگونی است که از آن جمله در فرهنگهای "معین"، "دهخدا" و "عمید"، این واژه به معنای همچون "عزم و اراده، آماده ساختن نیروی نظامی یک کشور برای جنگ، آماده سفر شدن، اسباب و سازمان آمده است.

اگر بخواهیم مفهوم بسیج و بسیجی را در ادبیات انقلاب اسلامی جستجو کنیم، چاره ای جز بیان پیرامان حضرت امام خمینی(ره) از بسیج و بسیجی نداریم .

در اندیشه امام(ره) بسیج نهادی است اجتماعی با ابعاد متعدد. در این نگرش بسیج دیگر صرفاً سازمانی نظامی نیست که فقط در زمان جنگ و برای دفاع در مقابل دشمن شکل گرفته باشد، بلکه نهادی است وسیع و پاسخگوی نیازهای اساسی و حیاتی جامعه و با اجزای دیگر نظام، چنان هماهنگی و پیوند دارد که انفصال آن جز با انحلال جامعه اسلامی متصور نیست.

یکی از کامل ترین تعاریف از بسیج را حضرت آیت الله خامنه ای، مقام معظم رهبری ارائه فرمودند.

ایشان در تعریف بسیج گفته اند: بسیج عبارت است از مجموعه ای که در آن پاکترین انسان ها، فداکارترین و آماده به کارترین جوانان کشور در راه اهداف متعالی این ملت و برای به کمال و به خوشبختی رساندن این مردم جمع شده اند.

همچنین فرمانده کل قوا در تعریف دیگری می فرمایند: بسیج یعنی حضور ناشی از ایمان و اخلاص و انگیزه دینی و ایمان صادقانه در هر میدانی که انسان احساس می کند کارآیی و توانایی حضور در آن میدان را دارا است. این معنای بسیج است.

با این تعاریف، نیروی مقاومت بسیج با هدف ایجاد توانایی‌های لازم در تمامی افراد معتقد به قانون اساسی و اهداف انقلاب اسلامی به منظور دفاع از کشور، نظام جمهوری اسلامی و نیز کمک به مردم به هنگام بروز بلاها و حوادث غیرمترقبه با هماهنگی مراجع ذیربط تشکیل شده است.

در سالهای اولیه پیروزی انقلاب، یکی از خطراتی که انقلاب نوپای اسلامی را تهدید می کرد، حمله نظامی بود. امام خمینی(ره) در پنجم آذر ماه ۱۳۵۸، فرمان تشکیل بسیج را صادر و چنین فرمودند: «باید همه قوایمان را مجتمع کنیم برای نجات دادن یک کشور، باید اگر مسائلی برای ما پیش بیاید، هر چه هم سخت باشد، تحمل کنیم... قوای خودتان را مجهز کنید، تعلیمات نظامی پیدا کنید و به دوستانان هم تعلیم دهید... مملکت اسلامی همه اش باید نظامی باشد و تعلیمات نظامی داشته باشد... همه جا باید اینطور بشود که یک مملکتی بعد از چند سالی که بیست میلیون جوان دارد، بیست میلیون تفنگدار داشته باشد و بیست میلیون ارتش داشته باشد.»

هنوز یک سال از صدور فرمان امام نگذشته بود که رژیم بعث عراق علیه ایران دست به یک حمله همه جانبه زد. جوانان بسیج که به فرمان امام در پایگاههای مقاومت گرد آمده بودند، با اشاره ایشان به جبهه‌های نبرد هجوم بردند و تا آخرین قطره خون خویش، ایستادگی و مقاومت کردند.

در طول هشت سال دفاع، بسیج آن چنان خوش درخشید که دشمنان اعتراف کردند: «قدرتی که در بسیج نهفته توان مقابله با یکایک ارتشهای کلاسیک جهانی را دارد.»

وظیفه بسیج فقط به جنگ و مسئله نظامی محدود نمی شود و امنیت داخلی کشور در سخت ترین شرایط یعنی دوران فعالیت منافقین و دیگر گروههای ضد انقلاب نیز به مدد نیروهای بسیج و پایگاههای مقاومت حفظ گردید. در حوادث طبیعی و بلاها، حضور بسیجیان گره گشای مشکلات و مایه دلگرمی مردم و مسئولین بوده است. کما اینکه در حادثه اسف بار زلزله رودبار در سال ۱۳۶۹، سرعت عمل و ایثار نیروهای مردمی در عملیات نجات به حدی بود که خارجیان حاضر در منطقه با اظهار تعجب از حضور گسترده بسیجیان، اقرار کردند، باوجود چنین نیروی کارآمدی به حضور آنان احتیاج نیست. اصولاً تفکر بسیجی کارسازترین عامل در سخت ترین میادین مبارزه بوده است.

با توجه به جایگاه بسیار حساس بسیج در نشان دادن چهره نظام جمهوری اسلامی و ایجاد جاذبه در درون جامعه برای مشارکت و جذب هر چه بیشتر جوانان و نوجوانان به سمت الگوهای سازنده مبتنی بر هویت ملی - مذهبی از دیدگاه مقام معظم رهبری، بسیج و بسیجی مسؤولیتی سنگین را به عهده داشت و توانست یک ارتش معنوی مردمی را پایه ریزی کند.

امام خمینی(ره) در مورد بسیجیان قهرمان فرمودند: «شما آیینه مجسم مظلومیت ها و رشادت های این ملت بزرگ، در صحنه نبرد و تاریخ مصور انقلابید. شما فرزندان مقدس و پرچمداران عزت مسلمین و سپر حوادث این کشورید. شما یادگاران و همسنگران و فرماندهان و مسؤولان بیدار دلانی بوده اید که امروز در قرارگاه محضر حق مأوا گزیده اند. من به طور جد و اکید می گویم که انقلاب و جمهوری اسلامی و نهاد مقدس سپاه پاسداران انقلاب اسلامی که بحث از بزرگ ترین سنگرهای دفاع از ارزش های الهی نظام ما بوده و خواهد بود، به وجود یکایک شما نیازمند است چه صلح باشد و چه جنگ.»

امام خمینی(ره) در مورخ ۶۷/۹/۲ در هفته بسیج درباره خطر غفلت از بسیجیان و روحیه بسیجی گری به مسؤولان پیامی را صادر می فرمایند.

ایشان فرمودند: «من دست یکایک شما پیشگامان رهایی را می بوسم و می دانم که اگر مسؤولان نظام اسلامی از شما غافل شوند، به آتش دوزخ الهی خواهند سوخت. بار دیگر تأکید می کنم که غفلت از ایجاد ارتش بیست میلیونی (بسیج) سقوط در دام دوبرقدرت جهانی را به دنبال خواهد داشت. من از تمامی بسیجیان خصوصاً از فرماندهان عزیز آن تشکر می کنم و از دعای خیر برای این فرزندان با وفای اسلام غفلت نخواهم نمود.»

در حال حاضر، با گذشت ۲۹ سال سابقه درخشان و حضور مقتدرانه، بسیج در همه عرصه‌ها گره گشای بسیاری از مشکلات عمده کشور بوده است.

هم اکنون نیز نیروی مقاومت بسیج وظایفی همچون جذب، آموزش و سازماندهی اعضای بسیج، حفظ، انسجام و ارتقای روحیه بسیجیان، دفاع محلی و مقاومت مردمی و همکاری با سازمان‌های آموزشی، سازندگی و بهداشتی کشور را بر عهده دارد.

این همان نهادی است که رهبر معظم انقلاب اسلامی، حضرت آیت الله خامنه‌ای، فرمودند: «بسیج، یعنی نیروی کارآمد کشور برای همه میدانها.»

بسیج از دیدگاه مقام معظم رهبری حضرت آیت الله العظمی خامنه‌ای (مدظله العالی):

الف) بسیج، چه هست؟

بسیج یعنی: مجموعه‌ی بهترین عناصر یک کشور. (بیانات سال ۱۳۸۶* ص ۱۵۸)

بسیج نماد حضور ملی و مقاومت ملی و آگاهی یک ملت است؛ آن هم آگاهی همراه با تحرک، همراه با معنویت و همراه با اخلاص. (بیانات سال ۱۳۸۴* ص ۱۵۲)

بسیج یعنی حرکت عظیم ملت ایران، همراه با آگاهی؛ احساس آمیخته‌ی با عقلانیت؛ حرکت و عمل آمیخته‌ی با مبنای فکری؛ عمل‌گرایی همراه با آرمان‌گرایی و دیدن افق‌های دوردست. (بیانات سال ۱۳۸۴* ص ۱۵۲)

لُب و لباب و مظهر خالص و کامل این حرکت هم [حرکتی که از اول انقلاب تا امروز در جهت ایجاد یک بنای رفیع اجتماعی مبتنی بر هدایت دین و انگشت اشاره‌ی قرآن، در کشور ما انجام می‌گیرد، تداوم همان حرکت ائمه (علیهم السلام) است] از اول انقلاب تا حالا، بسیج بوده است (۰۷/ ۰۹/ ۱۳۸۴)

آنجایی که بسیج بود، روحیه و معنویت هم بود؛ طبعاً ایستادگی و مقاومت هم بود و بر اثر آن همه، پیروزی هم نصیب می‌شد. یعنی حضور بسیج؛ یعنی جوانان با اخلاص. (بیانات سال ۱۳۸۴* ص ۱۵۲)

جوانهای کم‌سال تا پیران کهنسال در آن [بسیج] شرکت دارند. (بیانات سال ۱۳۸۴* ص ۱۵۲)

زن و مرد، در آن [بسیج] حضور دارند. (بیانات سال ۱۳۸۴* ص ۱۵۲)

همه اقوام ایرانی، همه اصناف گوناگون ملی در سطوح مختلف فکری از انسانهای نخبه‌ی برجسته‌ی ممتاز در میان اهل علم و دانشجویان تا جوان‌های فعال و پُرشور صحنه‌های دیگر، همه در بسیج جمع‌اند. (بیانات سال ۱۳۸۴* ص ۱۵۲)

هسته‌های علم و معرفت و سیاست، انجمن‌های گوناگون [انجمن‌های اسلامی، جامعه‌ی اسلامی، جنبش عدالتخواهی، بسیج دانشجویی، ده‌ها مجموعه‌ی جوان، که با نامهای گوناگون در دانشگاه‌ها، در دبیرستان‌ها مشغول فعالیتند؛ هر کدام از اینها یک برگ زرین برنده‌ای هستند از تلاش ملت ایران]؛ اینها را باید تقویت کنیم. این می‌شود بسیج یک ملت. (۹/ ۸/ ۱۳۸۶)

بسیج، یعنی حضور بهترین و با نشاط‌ترین و با ایمان‌ترین نیروهای عظیم ملت، در میدان‌هایی که برای منافع ملی و برای اهداف والا، کشورشان به آن‌ها نیاز دارد. (بیانات سال ۱۳۷۹* ص ۱۰۶)

بسیج، یعنی نیروی کارآمد کشور برای همه میدان‌ها. (بیانات سال ۱۳۷۷* ص ۱۸۴)

بسیج یعنی: به صحنه آمدن و به میدان آمدن. چه میدانی؟ میدان چالش‌های حیاتی و اساسی. (بیانات سال ۱۳۸۴* ص

۸۸)

آن وقتی هم که هویت ملی و سیاسی یک ملت مورد مناقشه قرار می‌گیرد؛ جای به میدان آمدن است. (بیانات سال ۱۳۸۴* ص

۸۸)

آن وقتی هم که به فرهنگ و اعتقادات و باورهای ریشه‌دار یک ملت، اهانت می‌شود و آن را تحقیر می‌کنند؛ جای به میدان آمدن است. (بیانات سال ۱۳۸۴* ص ۸۸)

از بزرگترین مسئولیت‌های یک مجموعه‌ی بسیج در کشور، این است که از هویت ملی و دینی پاسداری می‌کند؛ و باید پاسداری کند. (بیانات سال ۱۳۸۰* ص ۱۵۷)

بسیج در یک کشور، معنایش آن زمره‌ای است که حاضرند این پرچم افتخار را بر دوش بکشند و برایش سرمایه‌گذاری کنند؛ که آسان هم نیست. (بیانات سال ۱۳۷۹* ص ۱۰۶)

طبیعی است که عناصر «بسیج»؛ یعنی همان نیروی عظیم خروشان و زنده ملت مؤمن، در مقابل دشمن و ایادی او می‌ایستد. (بیانات سال ۱۳۷۴* ص ۱۱۸)

بسیج، یعنی متن ملت و همه‌آحاد مؤمن و یک حقیقت گسترده در تمام زوایای جامعه. (بیانات سال ۱۳۷۴* ص ۱۱۷)

بسیج یعنی متن مردم؛ آن مردمی که می توان امید دفاع از انقلاب را از آن ها داشت. این مردم، کجا هستند؟ این مردم، در اداره و مدرسه و دانشگاه و حوزه و دکان و... هستند. (بیانات سال ۱۳۶۹* ص ۳۰۵)

بسیج، یعنی مجموعه ی آحاد ملت؛ آن هایی که می توانند دفاع کنند. (بیانات سال ۱۳۶۹* ص ۳۳۷)

بسیج معنایش این است که دستگاه های مسئول کشور برای باز کردن گره های بزرگ، برای برداشتن قدمهای بلند و برای دفاع از کشور، فقط به سازمان های رسمی و دولتی تکیه نکنند. در جنگ، ما سازمان های مسلح نیرومندی داریم؛ ارتش و سپاه را داریم؛ اما آن روزی که میدان دفاع از مرزهای کشور یا از استقلال کشور یا از سربلندی کشور مطرح باشد و باز بشود؛ این فقط سازمان های رسمی نیستند که وارد میدان می شوند؛ بلکه آحاد ملت به این ها کمک می کنند و وارد میدان می شوند؛ همچنان که در طول این بیست سال در دوران جنگ و قبل از جنگ و بعد از جنگ، وارد شدند. (بیانات سال ۱۳۷۹* ص ۱۰۶)

بسیج، آن روز از مرزهای نظامی جغرافیایی کشور دفاع کرد و در میدان رزم، توانست خود را نشان دهد؛ اما مگر مرزهای دفاعی انقلاب، فقط به مرزهای جغرافیایی منحصر می شود؟ (بیانات سال ۱۳۸۰* ص ۱۵۷)

بسیج، یعنی کل نیروهای مؤمن و حزب اللّهی کشور ما. اینکه امام گفتند «بسیج بیست میلیون»، یعنی این. (بیانات سال ۱۳۶۹* ص ۳۱۴)

بسیج یعنی همین پایگاه های مقاومت. (بیانات سال ۱۳۶۹- ص ۳۱۳)

(ب) بسیج، چه نیست؟!!

بسیج مرز سنی نمی شناسد؛ بسیج مرز جنسی نمی شناسد؛ بسیج مرز صنفی و مرز جغرافیایی و قومی نمی شناسد. (بیانات سال ۱۳۸۴* ص ۱۵۲)

بسیج حدّ و مرز ندارد. (آذر ۱۳۸۲)

بسیج، عبارت از چند هزار آدم در هر شهر نیست. (بیانات سال ۱۳۶۹* ص ۳۱۴)

شما مردم را به چند قشر تقسیم کنید. در میان اینها، آدم های از کار افتاده هست، آن ها هیچ؛ آدم های لابلالی هست، آن ها هیچ؛ آدم های کم انگیزه هست، آنها هیچ؛ بچه های کوچک نرسیده به حد انگیزه هستند، آن ها هیچ؛ سر و ته قضیه را که زدید، آن لبّ مطلب، بسیج است. (بیانات سال ۱۳۶۹* ص ۳۰۵)

بسیج در واقع عبارت است از همه ملت، الا ما شدّ و ندر، یا الا ما خرج. (۲۰/ ۶/ ۱۳۸۴)

همه...قشرهای مختلف ما [بسیجی هستند]؛ مگر من شدّ و ندری که دل به زندگیهای رنگ و لعابی دروغین غرب بسته باشند. (برداشت از بیانات سال ۱۳۷۷* ص ۱۸۶)

بسیج را نباید در نیروی مقاومت بسیج، خلاصه کرد. (۲۱/ ۸/ ۱۳۸۰)

بسیج، نیروی خاصی در قبال نیروهای دیگر نیست. یعنی این طور نیست که ما بگوییم یک نیروی زمینی داریم، یک نیروی هوایی داریم، یک سپاه داریم، یک ارتش داریم، یک بسیج هم داریم. اگر این طور بگوییم، بسیج را کوچک کرده ایم. (۱/ ۹/ ۱۳۶۹)

درست است که ما در سپاه، اسم این نیرو را نیروی مقاومت گذاشتیم؛ اما معنایش این نیست که این نیرو، عدل نیروهای دیگر است. این، در شکل سازمانی است. حقیقت قضیه ی بسیج، بیش از این هاست. (بیانات سال ۱۳۶۹* ص ۳۰۵)

وقتی می گوییم «بسیج»، مراد ما فقط یک مجموعه ی نظامی و ملبّس به لباس نظامی و آموزش های نظامی نیست. (بیانات سال ۱۳۸۴* ص ۲۳۱)

بسیج لزوماً یک سازمان نظامی نیست؛ یعنی حتماً سازمان نظامی نیست. بسیج، یعنی مردم. من هم ممکن است عضو بسیج باشم؛ اما نظامی نیستم. (بیانات سال ۱۳۷۷* ص ۴۸)

بعضی کسان خیال می کنند که «بسیج» یک سازمان نظامی، مثل سازمانهای نظامی دیگر یعنی ارتش و سپاه است؛ این خطاست. (بیانات سال ۱۳۷۷* ص ۱۸۴)

بسیج، یک سازمانِ مشخصِ رزمی* مثل دیگر سازمان ها* نیست. (بیانات سال ۱۳۷۴* ص ۱۱۷)

تبیین مفهوم بسیجی:

همه نیروهای مؤمن پراکنده ی بانسور با توان در جامعه ی اسلامی اعم از زن و مرد، عضو بسیجاند. توقع شما از بسیج، کمتر از این است؟ (بیانات سال ۱۳۶۹* ص ۳۰۵)

کل نیروهای مؤمن و حزب الهی کشور ما، بسیج محسوب می شوند؛ تا چشم دشمنان کور بشود! (بیانات سال ۱۳۶۹* ص ۳۱۴)

آن عنصر دلسوزی که کشور را متعلق به خود می داند؛ (بیانات سال ۱۳۸۶* ص ۴۰)

آینده را وابسته ی به تلاش خود می داند؛ (بیانات سال ۱۳۸۶* ص ۴۰)

نگران است؛ چون صاحبخانه است. (بیانات سال ۱۳۸۶* ص ۴۰)

هر جوانی که بداند و بفهمد و بخواهد که در راه استقلال و آزادی و آبادی کشورش تلاش کند؛ و نقش و مسئولیت بر عهده بگیرد. (برداشت از بیانات سال ۱۳۸۶* ص ۱۴۹)

عنصر مؤمن انقلابی علاقه مند به سرنوشت میهن، علاقه مند به سرنوشت کشور و یک فرد فداکار. (بیانات سال ۱۳۷۱* ص ۷۸)

بسیج یعنی همین نیروهای جوان و پُرشور. (بیانات سال ۱۳۶۹- ص ۳۱۳)

همین جوانانی که در طول تاریخ ما از اول اسلام تا امروز، نظیرشان را به این زیادی در هیچ دوره یی نداشته ایم. (بیانات سال ۱۳۶۹- ص ۳۱۳)

همین جوانانی که در عین جوانی و شور جوانی، به جای اینکه مثل جوانان بی درد و جوانان معمول همه مناطق عالم، دنبال عیش و عشرت و عیاشی باشند؛ دنبال احساس تکلیف و خدمت به خلق و تلاش و کار برای آرمان ها و هدفها و دفاع از اسلامند. (بیانات سال ۱۳۶۹- ص ۳۱۳)

همین جوانانی که با قرآن مانوسند. (بیانات سال ۱۳۶۹- ص ۳۱۳)

همین جوانانی که نماز و عبادتشان، پدران و مادران پیر را به شگفتی و تعجب وادار می کند. خانه ی هر شهید که پا گذاشتیم؛ اغلب پدران و مادران آن ها گفتند که ما دین را از این جوانان یاد می گرفتیم! (بیانات سال ۱۳۶۹- ص ۳۱۳)

کسی که مقدرات و امکان خود را، در راه هدف های عظیم این ملت به میدان می آورد. (بیانات سال ۱۳۸۴* ص ۲۳۱)

خود را سهمیم می کند. (بیانات سال ۱۳۸۴* ص ۲۳۱)

خود را مسئول می داند. (بیانات سال ۱۳۸۴* ص ۲۳۱)

کسانی که اگر جان لازم باشد، می دهند؛ (بیانات سال ۱۳۷۹* ص ۱۰۶)

اگر مال لازم باشد، می دهند؛ (بیانات سال ۱۳۷۹* ص ۱۰۶)

اگر حضور به تن و جسمشان لازم باشد، آن را حاضر می کنند؛ (بیانات سال ۱۳۷۹* ص ۱۰۶)

اگر بحث سازندگی باشد، پا وسط میدان می گذارند؛ (بیانات سال ۱۳۷۹* ص ۱۰۶)

اگر بحث دفاع باشد، در وسط میدان می آیند؛ (بیانات سال ۱۳۷۹* ص ۱۰۶)

اگر لازم باشد برای هدفهای کشور، خود را از لحاظ علمی آماده کنند، این کار را می کنند؛ (بیانات سال ۱۳۷۹* ص ۱۰۶)

هرچه هدف های والا از آن ها بخواهند؛ حاضرند آن را تقدیم بکنند. (بیانات سال ۱۳۷۹* ص ۱۰۶)

هریک از آحاد ملت که در هر جایی که به حضور او نیاز هست، آماده باشد. (بیانات سال ۱۳۸۰* ص ۱۵۷)

هر جا و در هر زمانی به شما نیاز هست، آنجا حاضر باشید...البته بعضی ها صددرصد بسیجی اند؛ بعضی صددرصد نیستند؛ نود درصد، هشتاد درصد. (بیانات سال ۱۳۸۶* ص ۴۲)

همیشه بهترین و خالص ترین و شرافتمندترین و پُرافتخارترین انسان ها، این خصوصیات را دارند. (بیانات سال ۱۳۷۹* ص ۱۰۶)

تبیین مفهوم فراگیرشدن بسیج

همت ما، عشق ما، امید ما این است که این مجموعه (بهترین عناصر یک کشور) فراگیر باشد؛ همه افراد این ملت بزرگ را در بر بگیرد. (بیانات سال ۱۳۸۶* ص ۱۵۸) (۵/ ۹/ ۱۳۸۶)

بسیج در واقع عبارت است از همه ملت، الا ما شدّ و ندر، یا الا ما خرج (۲/ ۶/ ۱۳۸۴)

بسیج، همه ملت ایران است الا ما شدّ و ندر... (۲/ ۶/ ۱۳۸۴)

همه جوانان ما، پیران ما، دانشجویان ما، روحانیون ما، بزرگان ما، کوچکان ما و قشرهای مختلف ما... که فهمیده اند سعادتشان در این است که اسلام را با بصیرت و با روشن بینی و خردمندی بفهمند و آن را به کار گیرند. (برداشت از بیانات سال ۱۳۷۷* ص ۱۸۶)

بسیج، یعنی مردم. غیر از این است؟... آن لبّ مطلب، بسیج است. (بیانات سال ۱۳۶۹* ص ۳۰۵)

وقتی می گوئیم «بسیج»، مراد ما فقط یک مجموعه ی نظامی و ملبس به لباس نظامی و آموزش های نظامی نیست؛ بلکه بسیج، یعنی مجموعه ی انسان هایی که نیروی خودشان را به میدان می آورند تا در جهاد عمومی کشور و ملتشان، در جهت رسیدن به قله ها، فعال باشند و با آن ها همکاری کنند و در کارشان سهیم باشند. (بیانات سال ۱۳۸۴* ص ۲۳۱)

بسیج را نباید در نیروی مقاومت بسیج، خلاصه کرد. نیروی مقاومت بسیج، با فعالیت و ابتکار و حضور خود، مانند لاکوموتیوی است که قطار عظیم بسیج ملت ایران را، به پیش می راند؛ بنابراین دامنه ی بسیج، خیلی وسیعتر از نیروی مقاومت بسیج است. (۲۱/ ۸/ ۱۳۸۰)

ما... یک بسیج عظیم ملی هم داریم که در تمام بخش ها و قشرها هستند؛ ممکن است اینها داخل نیروی مقاومت بسیج هم نباشند. (۲۱/ ۸/ ۱۳۸۰)

در میان جوانان، هر کس که این احساس مسؤولیت و این احساس علاقه به اهداف را، همراه با اخلاص در وجود خود حس می کند، او بسیجی است؛ چه در نیروی مقاومت باشد، چه نباشد؛ چه رسماً کارت بسیج گرفته باشد، چه نگرفته باشد. (۲۹/ ۷/ ۱۳۷۹)

ضرورت فراگیرشدن بسیج

هیچ ملت باشرافی، از وجود مجموعه ی بسیجی در درون خود، بی نیاز نیست. (بیانات سال ۱۳۸۴* ص ۸۹)

بسیج با سرنوشت انقلاب سروکار دارد. اگر بسیج، قوی و کارآمد شد و گسترش پیدا کرد و همان طور که عرض کردیم پایه اش مستحکم بود؛ هیچ قدرتی در دنیا، هرچه هم توطئه کنند، هرچه هم با یکدیگر همدست بشوند، قادر نخواهند بود نسبت به این کشور و این انقلاب، کمترین چشم زخمی وارد کنند. (۱/ ۹/ ۱۳۶۹)

اگر نیروی بسیج یعنی نیروی نظامی مردم را کم گرفتیم؛ آن وقت جای نگرانی و اشکال است. (بیانات سال ۱۳۶۹* ص ۳۰۶)

ما می گوئیم بیست میلیون، اما در واقع، بسیج، ده ها میلیون بیشتر از این تعدادها و مقادارها باید باشد. (۵/ ۹/ ۱۳۸۶)

اگر این کار [فراگیر شدن بسیج] انجام شد؛ این انقلاب، بیمه ی بیمه است. (۱/ ۹/ ۱۳۶۹)

تکلیف مسئولان سپاه و بسیج در این راستا

بسیج حدّ و مرز ندارد؛ و عرض و طول بسیج، همان عرض و طول همه کشور است... این، طبعاً مسؤولیت شماها را سنگین می کند. (آذر ۱۳۸۲)

همه این جوانانی که شما در خیابان ها می بینید مشغول زندگیند و دنبال کار خودشانند؛ باید در دلتان آنها را یک بسیجی بالقوه فرض کنید؛ و بسیج بشوید برای این که آنها را جذب کنید. (۱/ ۹/ ۱۳۶۹)

... شما باید کاری کنید که آن عده ای که می توانند توی میدان باشند؛ به داخل مجموعه ی بسیج بیایند و سازماندهی بشوند. (۲/ ۶/ ۱۳۸۴)

تشکیلات بسیج [یعنی هیئت رئیسه و مدیران و مسئولان بسیج]، باید آن چنان ظریف عمل کنند که بتدریج بتوانند همه آحاد مستعد کشور را، داخل در خیمه ی بسیج کنند. (بیانات سال ۱۳۶۹* ص ۳۰۵)

بسیج، در واقع عبارت است از همه ملت...فکری بکنید که این حضور همگانی تأمین بشود. (۲/ ۶/ ۱۳۸۴)

- بسیج به معنی حضور و آمادگی در همان نقطه‌ای است که اسلام و قرآن و امام زمان (ارواحنا و فداه) و این انقلاب مقدس به آن نیازمند است.

- پیوند میان بسیجیان عزیز و حضرت ولی عصر (ارواحنا و فداه) مهدی موعود عزیز یک پیوند ناگسستنی و همیشگی است.

- شما جوانان بسیجی و سپاهی و جوانان مؤمن آگاهی را با احساس مسئولیت و شور و شعور همراه کردید.

- نیروهای نظامی و بسیجی ما مؤمن و با اخلاصند و به عنوان پشتوانه‌ای که هیچ خدشه‌ای در آن راه ندارد، محسوب می‌شوند.

- انکار بسیج، انکار بزرگترین ضرورت و مصلحت برای کشور است.

- اگر بسیج در دوران پس از جنگ نبود و اگر امروز هم نباشد، کمیت این انقلاب و این نظام واهمه حرکت‌های سازنده این کشور لنگ است.

نتیجه گیری

بسیج ابتدا به مثابه نیرویی در مقابل قوای نظامی بیگانه و مهاجم پدید آمد، و سدی سترگ در برابر هجوم همه جانبه آنها شد. اما با گذر زمان و تغییر اوضاع و شرایط اجتماعی و فرهنگی جامعه، کارکردها و جنبه‌های مهم دیگر این نهاد رخ نمود که شأن و اهمیت بی‌بدیل آن را روشن‌تر ساخت. بر همین اساس امروزه، دشمنان ما، به خوبی نقش‌های کلیدی بسیج را در جامعه و فرهنگ اسلامی می‌شناسند، و به همین دلیل در پی تضعیف و نابودی آن برآمده‌اند. از این روی شایسته و بایسته است که ما نیز این عطیه خداوندی را در تمام جنبه‌هایش بازشناسیم و در پاسداشت آن بکوشیم.

منابع و مراجع

- [۱] مرکز مدارک فرهنگی انقلاب اسلامی، صحیفه امام، مجموعه رهنمودهای امام خمینی(س)، تهران، وزارت ارشاد اسلامی، چ ۱، ج ۲۱، ۱۳۶۹، ص ۵۲.
- [۲] مجتبی جوادى نیا، نگاهی به شعر انقلاب اسلامی، ادبیات انقلاب، انقلاب ادبیات (مجموعه مقالات کنگره بررسی تأثیر امام خمینی(س) و انقلاب اسلامی بر ادبیات معاصر، تهران، مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی(س)، چ ۱، ۱۳۷۷، ج ۱، ص ۸۰.
- [۳] جلال الدین محمد بلخی مولوی، دیوان مثنوی معنوی، به تصحیح رینولد. انیکلسون، به اهتمام نصرالله پورجوادی، تهران، امیرکبیر، ۱۳۷۳، ج ۱، دفتر دوم، بیت‌های ۲۷۸ و ۲۷۷، ص ۲۶۲.
- [۴] محمد علی اسلامی ندوشن، «آشفته‌گی فرهنگی و اخلاق»، اطلاعات سیاسی - اقتصادی، ش ۶۶ - ۶۵، ص ۴.
- [۵] راهنمای انسانیت، گردآورنده: مرتضی فرید تنکابنی، تهران، دفتر نشر فرهنگ اسلامی، چ سوم، ۱۳۷۷، ص ۱۲۲، نهج الفصاحه، گردآوری و ترجمه: ابوالقاسم پاینده، تهران، انتشارات جاویدان، چ ۳، ۱۳۷۷، ص ۳۴۵، حدیث ش ۹۴۴، ص ۹۴۴.
- [۶] دیوان مثنوی معنوی، به کوشش توفیق وهنی سبحانی، تهران، وزارت ارشاد اسلامی، چ ۱، ۱۳۷۳، ص ۲۵۵ - ۲۵۴.
- [۷] صحیفه امام، همان، ج ۱۷، ص ۱۰۹.
- [۸] محمد معین، فرهنگ فارسی، ۶ جلدی، تهران، انتشارات امیر کبیر، چ ۱۱، ۱۳۷۶، ج ۱، ص ۵۳۸.
- [۹] حسین بشیریه، انقلاب و بسیج سیاسی، تهران، انتشارات دانشگاه تهران، چ ۱، ۱۳۷۲، ص ۷۹.
- [۱۰] ابوجعفر محمدبن یعقوب کلینی، اصول کافی، ترجمه و شرح سید جواد مصطفوی، تهران، انتشارات علمیه اسلامی، بی تا، ج ۱، ص ۱۴.
- [۱۱] عبدالواحدین محمد تمیمی آمدی، غررالحکم و دررالکلم، شرح جمال الدین محمد خوانساری و مقدمه و تصحیح و تعلیق میرجلال الدین حسینی ارموی، تهران، انتشارات دانشگاه تهران، ۱۳۷۳، ج ۳، ص ۳۲۵.
- [۱۲] تقی آزادارمکی، «درآمدی بر بسیج شناسی اجتماعی»، مجله علمی پژوهشی بسیج، مرکز مطالعات و پژوهشهای ارتش بیست میلیونی، شماره ۱، زمستان ۱۳۷۲، ص ۱۳.
- [۱۳] پیام امام خمینی(س) به مناسبت سالروز تشکیل بسیج مستضعفان، روزنامه جمهوری اسلامی، مورخ ۱۳۶۰/۹/۵.
- [۱۴] کلمات قصار، پندها و حکمت‌ها، امام خمینی(س)، تهیه و نشر مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی(س)، تهران، چ ۴، تابستان ۱۳۷۶، ص ۱۶۶.
- [۱۵] کلمات قصار، پندها و حکمت‌ها، همان، ص ۱۶۶، پیام امام خمینی(س)، به مناسبت هفته بسیج، آذرماه ۱۳۶۷.
- [۱۶] در مورد تقسیم بندی تعاریف فرهنگ ر.ک. منابع زیر: الف) محمد حسین جمشیدی، «تهاجم فرهنگی چیست؟» (از سری تهاجم فرهنگی ش ۱)، فصلنامه عملی پژوهشی بسیج، ش ۳ و ۴، تابستان و پاییز ۱۳۷۳، ص ۹۳ - ۹۰.
- [۱۷] امام خمینی(س)، شرح حدیث جنود عقل و جهل، مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی(س)، چ ۱، ۱۳۷۷، ص ۱۴۷.
- [۱۸] امام خمینی(س)، ولایت فقیه، تهران، مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی(س)، ص ۲۹ - ۲۸.
- [۱۹] صحیفه امام، ج ۱۰، ص ۱۱۰ و نیز در مورد ایثار و شهادت، ر.ک ایثار و شهادت در مکتب امام خمینی(س)، تهران، مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی(س)، چ ۱، ۱۳۷۵.
- [۲۰] محمدرضا سنگری، «مرگ اندیشی در ادبیات گذشته، معاصر، انقلاب»، ادبیات انقلاب، انقلاب ادبیات، همان، ص ۱۵۷-۱۵۸.